

KUNSTforum

Kunst, byutvikling og Bergen

Nicolai Strøm-Olsen - 02.06.2016 - Mening

Kunstgarasjen, Tag Team og Kunst- og designhøgskolen ved Store Lungegårdsvann i Bergen representerer vellykket byutvikling.

Foto: Thor Brødreskift

Jeg gikk ut av Kunstgarasjen i Bergen, spaserte cirka 75 meter langs strandpromenaden ved Store Lungegårdsvann, passerte et par bilverksteder, kom til Tag Team, og tenkte: Dette fungerer! Det er ikke så ofte jeg tenker det om kultur som motor i byutvikling. Norge er fullt av kulturprosjekter – eksempelvis kulturhusene Bølgen, Kilden og Hamar Kulturhus – som ikke nødvendigvis har fått byene til å blomstre.

Den kanskje viktigste årsaken er at det blir investert på feil premisser. Politikere har satsset på kultur fordi de tror kulturnæringene skal være en motor i økonomisk vekst. Det er den svært sjeldent. Forskerne Knut Løyland og Knut Vareide har sammenlignet lønnsomheten i 20 næringsgrupper som har definert seg som kulturnæringer, med tilstøtende næringer. Dette skrev de om i artikkelen «Kultur lønner seg – ikke?» (2010). Konklusjonen var at samtlige kulturnæringer er mindre lønnsomme enn sammenlignbare virksomheter.

Den som satses på kultur for å få økonomisk vekst i en by, skal altså ha hellet med seg. I Kristiansand har Kilden nesten hatt negativ effekt. De private scenene i Kristiansand sliter med å få leietagere, og kommunen vet ikke lenger hva de skal gjøre med Agder Teater. Nå vil de rive det. Selv Kilden sliter med å selge nok billetter.

Så hvorfor mener jeg at det fungerer langs Store Lungegårdsvann i Bergen?

Byen utvides av eierskap

Den åpenbare grunnen er at en kunstakse flyttes ut av byen. Da blir byen større. De nye lokalene til Kunst- og designhøgskolen ferdigstilles i nærheten av to gallerier, og plutselig blir det flere grunner til å reise til Møhlendal og Danmarks plass. Men hvorfor tror jeg akkurat denne aksen vil virke?

For di det i større grad er byutvikling fra bunnen og opp, ikke at et stort museum eller teater, og deres ansatte, blir tvangsflyttet av politikere for å tiltrekke seg publikum og kunstig drive frem byutvikling. En høgskole og spesielt deres studenter har et større eierskap til et område enn et publikum. Studenter vil oppholde seg mye i området og trolig etterspørre flere tilbud.

Bak galleriene står kunstnere som holder til der fordi området har muligheter. Det finnes store gode lokaler, og dermed mulighet til å realisere kunstprosjekter. Følgelig oppstår en annen dynamikk enn når folk tvangsflyttes til en annen bydel. Kunstgarasjen er en utstillingsorganisasjon som blant annet skal stille ut verk av sine medlemmer, det vil si at det er en god del som får eierskap til området og vil ønske å trekke folk dit. I prosessen trekker de opp Tag Team, som ikke lenger er en ensom magnet. Forhåpentligvis får galleriene og studentene etterhvert selskap av gründere, som også trenger lokaler, og er interessert i en kundegruppe som vil prøve noe nytt.

Eierskap er ikke nok til å revitalisere et område. I så fall kunne jo alle kunstnerdrevne gallerier i Oslo flytte til Alnabru, og vips hadde bydelen blomstret. Det som overbeviste meg da jeg gikk ut av Tag Team, var at Bergen plutselig virket større. Da jeg stod ved strandpromenaden og så inn mot Amalie Skram videregående skole og Media City Bergen, tenkte jeg ikke at jeg stod blant gamle bilverksteder på Alnabru, men tvert imot følte jeg at jeg var midt i byen. Det føltes urbant og jeg kunne godt tenke meg å være mer i området, rundt galleriene, mellom bilverkstedene, hvis det nå bare kunne dukke opp en bra kafe med trådløst nett midt i mellom.